Veľké zmeny v sociálnych službách a opatrovaní.

Dôležité informácie pre

Seniorov a občanov so zdravotným postihnutím a ich rodiny.

Prinášame vám prehľad toho najdôležitejšieho, čo potrebujete vedieť.

Od 1. januára 2027 nadobúdajú platnosť nové pravidlá v sociálnej oblasti začína platiť nový zákon o príspevku na pomoc pri odkázanosti (zákon č. 406/2025 Z. z.) a mení sa aj zákon o sociálnych službách.

Ako nový príspevok funguje a komu patrí?

Doterajší peňažný príspevok na opatrovanie nahrádza **príspevok na pomoc pri odkázanosti**.

- **Kto má na príspevok nárok:** Oprávnenou osobou (poberateľom nároku) je **vždy samotný odkázaný človek** – nie opatrovateľ ani poskytovateľ služby.
- **Základná podmienka – Integrovaný posudok:** Nevyhnutným predpokladom na vznik nároku a priznanie príspevku na odkázanosť je **právoplatný Integrovaný posudok**, ktorý vydáva príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a ktorý odkázanému občanovi prizná stupeň odkázanosti (I. – V.)
- **Komu úrad peniaze posiela:** Úrad práce vypláca peniaze priamo tomu, kto pomoc reálne poskytuje. **Príspevok nedostane oprávnená osoba v hotovosti,** ale
    - ak sa o vás stará **rodina či známy doma (neformálna starostlivosť)**, úrad poukáže sumu opatrovateľovi ako odmenu za starostlivosť,
    - ak využívate **opatrovateľskú službu alebo denný stacionár (formálna starostlivosť)**, peniaze putujú priamo poskytovateľovi služby na úhradu tejto služby. Poskytovateľom je organizácia, s ktorou máte uzatvorenú zmluvu o poskytovaní sociálnej služby – môže to byť obec, združenie obcí, alebo neverejný poskytovateľ.
- **Kto môže byť neformálnym opatrovateľom:** Opatrovateľ už po novom **nemusí byť len príbuzný** – môže to byť aj sused či známy. Musí byť plnoletý, zdravotne spôsobilý a opatrovanie nesmie vykonávať ako podnikanie. Jeden človek môže opatrovať najviac 2 odkázané osoby. Opatrovateľ musí starostlivosť **reálne a osobne zabezpečovať** v potrebnom rozsahu (nemôže napríklad pracovať na plný úväzok na pracovisku mimo domu v čase, keď má poskytovať celodennú opateru).

Kedy je možné využiť domácu opateru a kedy odborné služby?

Základné pravidlo je jednoduché: odborné sociálne služby (ako je opatrovateľská služba obce alebo denný stacionár) môžete využiť pri všetkých stupňoch odkázanosti (I.-V.), domácu opateru rodinou alebo známym len pri najťažších stupňoch odkázanosti (IV. a V.)

Aká je výška príspevku na odkázanosť a ako ho viete využiť?

Využitie príspevku na zaplatenie formálnej starostlivosti: príspevok viete využiť na zaplatenie časti nákladov za poskytovanie opatrovateľskej služby a denného stacionára.

- Na tento príspevok máte nárok podľa odkázanosti, ktorú máte v Integrovanom posudku uvedenú (I.-V.). Výška príspevku rastie podľa stupňa odkázanosti:
    - I. stupeň: **236,50 € mesačne,**
    - II. stupeň: **375,00 € mesačne,**
    - III. stupeň: **617,00 € mesačne,**
    - IV. stupeň: **858,50 € mesačne,**
    - V. stupeň: **1 038,50 € mesačne.**

Využitie príspevku na neformálnu starostlivosť: domácu opatera rodinou alebo známym môžete využiť len pri vysokej odkázanosti (IV. a V.):

- Výška príspevku pre neformálneho opatrovateľa:
    - **768,50 € mesačne** – pri opatrovaní dospelej osoby,
    - **968,50 € mesačne** – pri opatrovaní nezaopatreného dieťaťa.

Ak potrebujete využiť formálnu aj neformálnu starostlivosť: aj keď sa o vás doma stará rodina, môžete na čas dňa využiť aj formálne sociálne služby – opatrovateľskú službu alebo denný stacionár. V takomto prípade môžete dostať aj doplnkovú sumu, ktorá je odstupňovaná podľa odkázanosti:

- IV. stupeň: **90 € mesačne,**
- V. stupeň: **270 € mesačne** .

Príspevok viete využiť aj na ďalšie sociálne služby: viete ho využiť na zaplatenie monitorovacej služby či prepravnú službu. Viac informácií o tom, ako je možné príspevok využiť na tieto podporné služby Vám poskytnú pracovníčky Centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (CISZS) Štiavnické vrchy.

Čo to znamená pre tých, ktorí už pomoc či príspevok poberajú dnes?

Nemusíte podávať nové žiadosti: pre občanov, ktorí k 31. 12. 2026 poberajú príspevok na opatrovanie alebo využívajú sociálne služby, začne ÚPSVaR k 1. 1. 2027 konanie automaticky (z vlastného podnetu). Staré posudky zostávajú v platnosti, nový lekársky posudok si vybavovať nemusíte.

Ako postupovať, ak budete pomoc potrebovať ako noví žiadatelia (od 1. 1. 2027)?

- **Podanie žiadosti o vyhotovenie integrovaného posudku:** prvým krokom je podanie žiadosti o vyhotovenie integrovaného posudku na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Žiadosť podáva odkázaný človek (alebo blízka osoba na základe plnomocenstva). K žiadosti sa prikladajú aktuálne lekárske nálezy od odborných a všeobecných lekárov. Na základe tejto žiadosti Vám ÚPSVaR vydá integrovaný posudok, v ktorom určí stupeň odkázanosti (I. až V.) a rozsah potrebných hodín pomoci.
- **Podanie žiadosti o príspevok na pomoc pri odkázanosti:** s právoplatným posudkom podáte na ÚPSVaR samotnú žiadosť o priznanie a vyplácanie peňažného príspevku.
- **Nahlásenie spôsobu starostlivosti (dôležitá povinnosť):** aby úrad mohol financie reálne začať posielať, odkázaná osoba musí nahlásiť, **akou formou a kto sa o ňu stará**:
    - Pri neformálnej starostlivosti (ak máte domáceho opatrovateľa) oznamujete identifikačné údaje a čestné vyhlásenie rodinného opatrovateľa,
    - Pri formálnej starostlivosti (ak poberáte sociálne služby) predkladáte zmluvu o poskytovaní sociálnej služby uzatvorenú s obcou alebo neverejným poskytovateľom.
- **Pri nahlasovaní musíte dôsledne sledovať dôležité lehoty:** na ÚPSVaR musíte do 5 dní nahlásiť každé začatie opatrovania, poskytovania služby, ale aj akúkoľvek zmenu, napr. zmenu opatrovateľa, ukončenie zmluvy, nástup do nemocnice.

Potrebujete pomoc alebo radu?

Ak sa v nových pravidlách neviete zorientovať alebo potrebujete pomôcť s vybavením potrebných náležitostí, obráťte sa na **Centrum integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (CISZS)**.

Pracovníci centra vám ochotne pomôžu:

- Vysvetlia Vám postup a podmienky získania pomoci,
- Pomôžu Vám s vyplnením žiadostí,
- Pomôžu Vám skompletizovať potrebné prílohy a komunikovať s ÚPSVaR.

Bližšie informácie a pomoc pri vybavovaní integrovaného posudku získate v kancelárii CISZS Štiavnické vrchy, Svätý Anton č. 34 alebo na telefónnom čísle 0907 979 338.